

DOSYA/DERLEME**SAĞLIK KURULUŞLARINDA
UYULMASI GEREKLİ İŞYERİ KURALLARI,
DENETLEME, YAPTIRIM***Bülent ASLANHAN*, Arif MÜEZZİNOĞLU****Giriş**

Genel yaklaşım/yargı olarak iş güvenliği kuralları "sanayii kuruluşları" olarak kabul edilen çalışma mekanlarıyla birlikte anılır ve çağrışımları iş kazaları ve bu kazaların önlenmesi olarak bilinir. Böylesi bir kabulün en önemli gerekçelerinden birisini de elbette bu alandaki yasal düzenlemelerin yetersizliği ve çerçevesi oluşturmaktadır.

Geçtiğimiz yıllarda Çalışma Bakanlığı tarafından çıkarılan bir dizi İşçi Sağlığı İş Güvenliği Yönetmelikleri'nin kapsamı "işçi statüsü" ile çalışan SSK'lı çalışanlara kadar daraltılmıştır. Hatta çalışma hayatı "endüstriden sayılan kurumlar", "hizmet sektörü" biçiminde bir ayrıma uğratılarak "işçi statüsünde" bile olsa hizmet sektöründe çalışan emekçiler İşçi Sağlığı İş Güvenliği Kurallarından doğul olarak ta İş Güvenliği yaklaşımlarından yoksun bırakılmıştır.

Bir bütün olarak çalışma hayatının tümünü kapsamı arzu edilen İş Güvenliği yaklaşımlarını, yasal olarak daraltılmış bir uygulama ortamında, sağlık, eğitim, maliye, belediye, yargı, kültür, ulaşım vs. kurumlarında bir uygulama modeli olarak düşünmeye/tartışmaya çalışıyoruz.

Sağlık Kuruluşlarında İş Güvenliği Kuralları

Sağlık çalışanlarının sağlığı sıklıkla rastladığımız gibi sadece "bulaşıcı hastalıkların kontrolü programına", "meslekte tükenmişlik" ve "sağlık kurumlarındaki şiddet" gibi başlıklara indirgenmektedir. Oysa sağlık çalışanlarını tıpkı diğer çalışanlar gibi bir "çalışan" olarak kabul edebilirsek -ki etmeliyiz-, sağlık kurumlarından kaynaklanabilecek riskleri/maruziyetleri çeşitlendirebilsek, sağlık kurumlarında "İşçi Sağlığı İş Güvenliği Yönetim Sistemleri" gibi bir yaklaşımın kapısını aralayabiliriz. Bu yaklaşım bizi iki temel kavram/kurulla tanıştıracaktır.

- 1- Sağlık Kurumlarında "Mesleki Sağlık Birimi" ya da yaygın bilinen adıyla "İşçi Sağlığı, İş Güvenliği Kurulları"
- 2- Sağlık Kurumlarında İş Güvenliği kuralları ya da başka bir deyişle "Risk Değerlendirme"

İş Güvenliği Kuralları

Sağlık kurumlarında, işyeri hekimliği uygulamalarının başlaması/yaygınlaşması ile beraber ilk düşünülecek kurullar iş güvenliği kurulları olmalıdır. Bu kurullar sayesinde İş Güvenliği yaklaşımları kurumsallaşacak/demokratikleşecek/işlevselleşecektir. Bu kurullar bir yönetim sistemine sahip olabilir; işe giriş muayeneleri, aralıklı kontrol muayeneleri, çalışanların işe uyumu, başışıklama, sağlık eğitimleri, iş güvenliği çalışmalarının organizasyonu, özellikli çalışanların takibi/muayenesi, iş ortamı risklerinin belirlenmesi, veri toplanması, araştırma yapılması, danışmanlık yapılması gibi işlevleri yerine getirebilecektir. Bunların yanı sıra; bu kurulların oluşumu İşçi Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi oluşturulmasının örgütsel zeminini oluşturacak ve sistematik bir yaklaşım sağlayacaktır.

Risk Değerlendirme

Çağdaş İşçi Sağlığı İş Güvenliği yaklaşımı risk yönetimi ilkeleri üzerine inşa edilmektedir. Risk yönetimi, birçok teknik değerlendirmeyi ve danışmanlık isteyen yöntemleri ama en önemlisi çalışanların katılımını içermek durumundadır. İyi bir risk değerlendirme yönetim sisteminin yararlarını şöyle sıralamak mümkündür:

- Bu yönetim sistemi ile zararlar sonuçlanacak olası tehlikelerin önceden tespiti (proaktif yaklaşım) ve gerekli önlemlerin alınması sağlanabilir.
- Sağlık çalışanları, sağlık kurumlarının olumsuz etkilerinden korunur, rahat ve güvenli bir çalışma ortamı sağlanır.
- İş kazaları ve meslek hastalıkları en aza indirilerek güvenli-verimli ortamlar sağlanır.
- Çalışanları/hastaları ve kurumları tehlikeye

*Dr., İşyeri Hekimi

sokabilecek yangın, patlama, cihaz arızaları vs ortadan kaldırılarak kurum güvenliği sağlanabilir.

- Önceliklerin tespiti ve kaynakların etkin kullanılmasını sağlayabilir.

Birçok risk değerlendirme yöntemi kullanılmaktadır. Sıralarsak: Ön Tehlike Analizi (PHA), İş Güvenliği Analizi (JSA), Olursa Ne Olur? (What If?), Çeklist Kullanılarak Birincil Risk Analizi (Checklist-PRA), Birincil Risk Analizi (PRA), Risk Değerlendirme Karar Matrisi, L Tipi Matris Diyagramı, Çok Değişkenli X Tipi Matris Diyagramı, Tehlike ve İşletilme Çalışması Metodolojisi (HAZOP), Hata Ağacı Analizi (FTA), Olası Hata Türleri ve Etkileri Analizi (FMEA), Güvenlik Denetimi (Safety Audit), Olay Ağacı Analizi (ETA), Neden-Sonuç Analizi vb.

Katılımcı bir yöntemle ve mutlaka değerlendirme yapılacak birimden bir çalışanın risk değerlendirme ekibinde yer almasıyla, bir kısmı çok teknik olan bu analiz yöntemleri sağlık kurumlarında iş güvenliği kurallarını gözden geçirmek/kural oluşturmak/denetim sağlamak amaçlı yapılabilir. Ayrıca gerek iş güvenliği kurallarının kararlarının, gerekse de risk değerlendirme ekiplerinin yapmış olduğu çalışmalar ve iyileştirme önerilerinin "tavsiye" niteliğinden öte "bağlayıcı" yanlarının bulunması mevcut denetimleri ve yaptırımları gerçekçi yapabilir.

Biz, ülkemizde sağlık kurumlarında iş güvenliği yaklaşımlarının çok yetersiz olması ve henüz işin başında bulunması gerekçeleriyle daha hızlı/etkin/kolay kullanılabilen ve hızlı mesafe alınmasını sağlayabilecek Checklist-PRA yönteminin başlangıç olarak uygun olacağı düşüncesini taşıyarak bir "15 Günde Hastane Denetimi" yöntemi modifiye etmeye çalıştık. NIOSH ve OSHA tarafından önerilen Checklist yönteminin modifiye edildiği bir teknik olarak ta düşünülecek bir yöntem olarak okunursa seviniriz. Sağlık Kurumlarında iş güvenliği çalışmalarının mesafe alması ile birlikte diğer yöntemlerde bu kurumlarda risk değerlendirme açısından kullanılabilir. "Çok teknik" bir değerlendirme yöntemi gibi görülen diğer yöntemler "inceltilmiş" değerlendirmeler için yararlı olacaktır ve sonuçta mevzu sağlık çalışanlarının sağlığı ise "teknik olan aslında politiktir".

Aşağıda Kontrol Listesi yöntemiyle bir hastanenin Risk Değerlendirmesi örnek çalışması vardır. Çalışma alanlarının ayrılması ve her bir çalışma alanına ilişkin tehlike listelemesi olduğu gibi, tehlike tanımlamaları ve kontrol soruları da yararlanmak biçiminde www.osha.gov sitesinden alınmıştır.

15 Günde Sağlıklı ve Güvenli Bir Hastane

Çalışma alanlarını tanımlayarak işe başlanabilir. Sağlık kurumunun ölçeğine göre değişmekle birlikte şöyle bir ayırım mümkün olacaktır.

- 1- Yönetim,
- 2- Sterilizasyon ünitesi,
- 3- Klinikler,
- 4- Mutfak servisi,

- 5-Acil Servis,
- 6- Bina bakım ve onarım,
- 7- Temizlik,
- 8- Yoğun bakım ünitesi,
- 9-Laboratuvarlar,
- 10-Çamaşırhane,
- 11-Eczane,
- 12-Ameliyathane,
- 13- Sağlık alanında diğer tehlikeler (sağlık personeli),
- 14- Sağlık alanında diğer tehlikeler (sağlık dışı personel),
- 15-Ulaşım, ambulans, helikopter.

Sağlık kurumlarında oluşturulan risk değerlendirme ekipleri, her bir günü ayırmalandırılan bu çalışma alanlarında mesai harcamaya ayırarak ve mutlaka bu çalışma alanlarında çalışan ve buraların tehlike/risk faktörlerini değerlendiren bir kişiyi de ekipte bulundurarak bu çalışmaları yürütmelidir. 1. günden başlayarak aşağıdaki türden bir checklist formu hazırlayarak ya da bu formu tehlike kaynaklarına göre zenginleştirerek mesafe almak mümkün olabilir.

1. Gün: Yönetim

- Sağlık ve Güvenlik programı
- Organizasyon ve idari birimler
- Ticari birimler
- Kabul ve kayıt büroları
- Bilgisayar istasyonları
- Karbonsuz kağıtlar
- Çalışan ve işveren hakları
- Kayıt saklama-arşiv

Sağlık ve İş güvenliği Programı

Tanım: Etkili bir yönetim işle ilgili bütün tehlikeleri gösterir.

Kontrol:

- 1-İşyerine özgü iş sağlığı ve güvenliği yönergesi var mı?
- 2-Devletin standartlarını karşılamanın ötesine geçmeyi hedefliyor mu?

Kabul ve kayıt büroları

Tehlike: Kayıt sırasında enfeksiyon hastalıklarının nakli, işe bağlı kas-iskelet sistemi hastalıkları

Kontrol:

- 1-Büro alanlarında dolap, masa, bilgisayarlarının düzenlenmesi ergonomik mi?
- 2-Ekranlı araçlarla çalışma koşullarına uyuluyor mu?

Karbonsuz kağıtlar

Tehlike: Kredi kartı, reçete, diğer tıbbi formlarda kullanılan karbonsuz kağıtlardan mikro boya ve reçine mikro granüllerinin absorbe edilmesine bağlı deri, göz ve ÜSY'nda hastalıklar.

Kontrol:

- 1- Yeterli havalandırma, nem ve sıcaklık izlemi var mı?
- 2- Çalışanların el-ağız, el-göz teması ve el temizliği eğitimi var mı?

2. Gün: Sterilizasyon Ünitesi

- ETO
- Civa maruziyeti
- Gluteraldehid
- Yanık ve kesikler
- Kanla bulaşan patojenler
- Ergonomi
- Kimyasallar
- Kayma ve düşmeler
- Lateks allerjisi

ETO

Tehlike: Çok düşük PEL değerleri, fiziksel olarak parlayıcı ve yüksek reaktif özellikleri ve kanserojen etkilere kadar çok geniş sağlık etkileri olan madde.

Kontrol:

1-Bulunduğu odanın uygun ventilasyon sistemi var mı?

2-Tüpleri değiştirirken uygun KKD (Kişisel Koruyucu Donanım) kullanılıyor mu?

3-Odalarda dedektör sistemi var mı?

4-Uygun bakım ve kaçakların yazıldığı talimat var mı?

Civa maruziyeti

Tehlike: Termometre ve barometrelerin sterilizasyonu sırasında kırılması sonucu deri ve solunum yoluyla maruziyet.

Kontrol:

1-Eskimiş ilgili ekipmanın değişimi sağlanıyor mu?

2-Yere dökülmesi halinde temizleyecek çalışan uygun prosedürlerle eğitiliyor mu?

Gluteraldehid

Tehlike: Aletlerin soğuk sterilizasyonu sırasında kullanılan ürünlerde bulunan bu kimyasala maruz kalınması.

Kontrol:

1-Gluteraldehidli ürünler kapalı kutularda ve iyi havalandırılmış yerlerde depolanıyor mu?

2-Göz, yüz ve deri korunması için uygun KKD sağlanmış mı?

3-Daha az tehlikeli/tehlikesiz kimyasallarla değiştirilmesi çalışması yapılıyor mu?

Yanık ve kesikler

Tehlike: Sterilizasyonu bitmiş yeni malzemeyi alırken yanma ve keskin aletleri alırken kesilme.

Kontrol:

1-Aletleri sterilizatörden alırken uygun KKD kullanılıyor mu?

Kanla bulaşan patojenler

Tehlike: Kontamine olmuş cerrahi aletleri sınıflandırırken maruz kalmak.

Kontrol:

1-Bu işlemler standartlara uygun KKD kullanılıyor mu?

2-Kesici alet atık kutuları kullanıldığı alanlarda var mı?

Ergonomi

Tehlike: İşin fiziksel gereksinimleri ile çalışanın fiziksel kapasitesi arasında uyumsuzluğun sonuçları olarak kas-iskelet sistemi hastalıkları.

Kontrol:

1-Çalışma istasyonları, el forkliftleri ergonomik mi?

2-Tekrarlayıcı hareketleri yapan çalışanlara rotasyon uygulanıyor mu?

Kimyasallar

Tehlike: Kirli aletlerin yıkama işlemi sırasında tehlikeli kimyasallara maruz kalınması.

Kontrol:

1-Tehlike iletişim programı var mı?

2-Çalışma sırasında uygun KKD kullanılıyor mu?

3- Göze veya deriye koroziv madde maruziyeti sonrasında yıkama duşları var mı?

Kayma ve düşmeler

Tehlike: Yıkama işlemi ve buhardan dolayı kaygan zemine maruz kalmak.

Kontrol:

1-Yerler kuru ve temiz tutuluyor mu?

2-Koridorlar geçişler için engelsiz mi?

Lateks allerjisi

Tehlike: Yapılan iş sırasında giyilen eldivenlerden dolayı allerjiye maruz kalmak.

Kontrol:

1-Allerjisi tespit edilenlere alternatif eldivenler sağlanıyor mu?

3. Gün: Klinikler: Her bir klinik için ayrı bir checklist formu geliştirilebilir. Örnek olması açısından;

Fizik Tedavi klinikleri

- Kanla bulaşan patojenler
- Ergonomi
- Kayma, düşme
- Tehlikeli kimyasallar
- Malzeme zararları
- Lejyoner Hastalığı

Kanla bulaşan patojenler

Tehlike: Hastanın FTR tedavisi sırasında HBV, HCV ve HIV gibi kan ve diğer vücut sıvıları ile bulaşan patojenlere maruz kalmak.

Kontrol:

1-İlgili standartların eğitimi veriliyor mu?

2-Uygun KKD kullanımı sağlanıyor mu?

Ergonomi

Tehlike: Tekrarlayıcı hareketlerden hastanın tedavi sırasındaki işlemlerinden dolayı çalışanlardaki kas-iskelet sistemi bozuklukları.

Kontrol:

1-Bölümdeki ergonomik sorunlar tanımlanmış mı?

2-Bu sorunların azaltılmasına yönelik mühendislik kontrol uygulanıyor mu ve uygun kaldırma teknikleri eğitimi veriliyor mu?

Kayma, takılma ve düşmeler

Tehlike: Tedavi yöntemlerinden buz makinesi, buz paketi, basınçlı su havuzu, koşu bandı işlemlerinde yere yayılmış su ile kayma.

Kontrol:

- 1-Yerler temiz ve kuru mu?
- 2-Havuz kenarları kaymaz materyalle kaplı mı?
- 3-Koridorlar engelsiz mi?

Tehlikeli Kimyasallar

Tehlike: Dezenfeksiyonda kullanılan Gluterhaldehit gibi temizleme kimyasalı, USG prosedürlerindeki jel, FTR tedavisi sırasında kullanılan krem vb.

Kontrol:

- 1-Tüm işlemlerde kullanılan kimyasalların MGBF'na (Malzeme Güvenlik Bilgi Formu) ulaşabiliyor mu?
- 2-Daha az toksik olanlarıyla değiştirilmesi çalışması yapılıyor mu?
- 3-Terapistler uygun KKD kullanıyor mu?

Malzeme tehlikeleri

Tehlike: Tedavi sırasında hidrocülör ve USG gibi aletlerde su ve elektriğin karışması halinde şok oluşabilir.

Kontrol:

- 1-Kullanımdan önce kablolar görsel olarak kontrol ediliyor mu?
- 2-Kullanılan kablolarda hasarlanma var mı?
- 3-Tüm ekipmanın topraklanması sağlanmış mı?

Lejyoner Hastalığı

Tehlike: Bakteriye içeren su buharı inhalasyonuyla maruziyet oluşması. Gelişimi için optimal koşulları sağlayan su kaynakları.

Kontrol:

- 1-Potansiyel Lejyoner hastalığını çalışma alanlarında değerlendirecek endüstri hijyenisti var mı?
- 2-Hastalığı tanımada ve olası su kaynaklarını tanımak için araştırma prosedürlerini içeren kontrol stratejisi için bilgi sağlayacak kaynak var mı?

Radyoloji klinikleri

- Tbc
- Ergonomi
- Radyasyon maruziyeti
- Kaymalar, düşmeler
- Kanla bulaşan patojenler

Tbc

Tehlike: Çalışanların Tbc'li hastanın tanı ve tedavisi sırasında iyi havalandırılmamış odalarda x-ray işlemi sırasında Tbc'ye maruz kalması.

Kontrol:

- 1-Radyoloji alanındaki Tbc'li hastalarla ilgili hastanenin güvenlik ve sağlık programı var mı? Çalışanlar uyarılar ve işaretler konusunda eğitildi mi?
- 2-Radyoloji alanında Tbc'li hastalar için ayrı bir oda var mı? Ayrı bir oda yoksa hastaların uygun maske takması sağlanıyor mu?
- 3-Oda havalandırması yeterli mi?

Ergonomi

Tehlike: Çalışanların tekrarlayan hareketlerden ve hastaların çekimler sırasındaki kaldırılmalarından ve taşınmalarından dolayı oluşacak kas-iskelet sistemi hastalıkları

Kontrol:

- 1-Çalışanlar uygun kaldırma teknikleri konusunda eğitildi mi?
- 2-Kaldırmaya yardımcı olacak mekanik aletler kullanılıyor mu?

Radyasyon maruziyeti

Tehlike: Çalışanların teşhis ile ilgili prosedürler sırasında taşınabilir ve sabit x-ray makinelerinden akut ve kronik etkili radyasyona maruz kalmaları

Kontrol:

- 1-Teknik hastane el kitabı var mı?
- 2-Uygun KKD kullanılıyor mu?
- 3-X-ray odalarında teknisyenin işlem sırasında arkasında durabileceği kurşungeçirmez camdan bir duvar-engel var mı?
- 4-Radyoaktif kaynaklar için koruyucu duvarları olan ayrı bir oda var mı?
- 5-Yönetim, çalışanların radyasyon maruziyeti ile ilgili bir kayıt tutuyor mu?

Kaymalar düşmeler

Tehlike: Taşınabilir x-ray makinelerini kullanan personelin yere düşen kaygan maddelerden ve x-ray kablolarından dolayı düşme tehlikesine maruz kalması

Kontrol:

- 1-Yerler temiz ve kuru mu?
- 2-Kaymayı engelleyecek suya dayanıklı ayakkabılar kullanılıyor mu?
- 3- Kaymalar, düşmeler rapor ediliyor mu?

Kanla bulaşan patojenler

Tehlike: X-ray işlemi sırasında çalışanların kan ve diğer vücut sıvılarına maruz kalma tehlikesi

Kontrol:

- 1-İlgili standartların eğitimi veriliyor mu?
- 2- Uygun KKD kullanımını sağlanıyor mu?

4. Gün: Mutfak servisi

- Ergonomi
- Mutfak malzemeleri
- Yangın güvenliği
- Kimyasallar
- Makine güvenliği
- Gıda ile ilişkili hastalıklar
- Düşme ve kaymalar
- Elektrik güvenliği
- Enfekte materyaller

Ergonomi

Tehlike: Yemek işinde çalışanlar işlerinin bir parçası olarak birçok kaldırma, ulaşma ve tekrarlayan hareketler yaparlar. Bu kas/iskelet sistemi ile ilgili bozukluklara yol açabilir.

Kontrol:

- 1-Çalışma alanlarını ergonomik şekilde tasarlamış mı?
- 2-Tekrarlayan işleri yapan işçilere rotasyon uyguluyor mu?
- 3-Çalışanlara ergonomi eğitimi veriliyor mu?

Mutfak ekipmanları

Tehlike: Mutfak ekipmanları yemek işi ile uğraşan işçiler için yanmalara neden olabilecek sıcak yüzeyler gibi özel tehlikeler içerir.

Kontrol:

- 1-Yönetim kesilme, termal yanık, yırtılma ve parçalanma gibi tehlikelere karşı işe uygun el korunması sağlıyor mu?

Tehlikeli kimyasallar

Tehlike: Çalışma alanında böcek ilacı, dezenfektan ve tehlikeli ilaçlar gibi tehlikeli kimyasalları kullanan işçiler.

Kontrol:

- 1-Tehlikeli deterjan ve kimyasallara ellerken uygun kişisel koruyucu ekipman -eldiven, göz koruyucu, önlük gibi- kullanılıyor mu?

Makine kontrolü

Tehlike: Ticari hamur mikserleri ve benzeri mutfak ekipmanları kesici bıçaklara yakalanmak ve dolanmaktan kemik kırılması, yanık, bir organın kesilmesi ve boğulmak.

Kontrol:

- 1-Bu makinelerin durdukları yerde tehlikeleri izole edildiği uygun makine koruyucuları var mı?

Gıda kaynaklı hastalıklar

Tehlike: Gıda kaynaklı hastalıklar gıda zehirlenmelerini ve enfeksiyonlarını da kapsayan ve bozulmuş gıdaları yemekten kaynaklanan hastalıklardır.

Kontrol:

- 1-Düzenli ve yeterli mutfak, kantin ve su denetimi için listeniz var mı? Uygulanıyor mu?
- 2-Yemek numuneleri yeterli miktar ve sayıda saklanıyor mu?

5. Gün: Acil Servis

- Kanla bulaşan patojenler
- Tehlikeli kimyasallar
- Düşme ve kaymalar
- Lateks allerjisi
- Malzeme kaynaklı tehlikeler
- İşyeri şiddeti
- Tbc
- İşyeri stresi
- MRSA enfeksiyonları

Kanla bulaşan patojenler

Tehlike: Hayatı tehdit eden HBV, HCV ve HIV gibi kanla bulaşan patojenlere maruz kalmak.

Kontrol:

- 1-Yönetim, gerekli koruyucu ekipmanın kullanılmasını sağlıyor mu?

2-Kontamine iğne ve diğer kesici aletlerin hemen atılması veya uygun kaplara konması sağlanıyor mu?

3-Maruziyet kontrol planı var mı?

4-Bütün kan ve diğer potansiyel bulaşıcı vücut sıvılarına, enfekte olmuş gibi davranmak ve bu malzemeler ile temastan kaçınırken uygun önlemler alınıyor mu? 5- Bu kazaların raporlanması yapılıyor mu?

Tehlikeli kimyasallar

Tehlike: Tehlikeli kimyasallara maruz kalmış bir hastayı acil serviste dekontamine ederken oluşabilir.

Kontrol:

- 1-Hastanın dekontaminasyonu sırasında çalışanın güvenliğini en üst düzeye çıkaracak bir program var mı?

Kayma, takılma ve düşmeler

Tehlike: Ortalıktaki kablolar, yere dökülen her türlü malzeme ya da insan kaynaklı ürün nedeniyle düşme ve kaymanın olması

Kontrol:

- 1-Yerler temiz ve düzenli mi?
- 2-Koridorlar geçişler için uygun mu?

Lateks allerjisi

Tehlike: Eldiven, kateter, tüp gibi lateks içeren ürünleri kullananlarda lateks allerjisinin gelişmesi

Kontrol:

- 1-Alerjisi olan çalışanların uygun eldiven -hipoalerjik, pudrasız- kullanması sağlanıyor mu?
- 2-Lateksin olmadığı çalışma ortamı sağlamayı, lateks olmayan eldiven ve diğer lateksiz ürünleri kullanmayı eğer lateks kullanılmak zorundaysa pudrasız eldivenler seçmeyi kapsayan "İyi çalışma uygulaması" hedefleniyor mu?

Malzeme tehlikeleri

Tehlike: Yetersiz bakımdan veya uygunsuz eğitilmiş çalışanlardan dolayı yanık veya şok oluşması (örn: otoklav, defibrilatör)

Kontrol:

1-Aletlerin rutin izlem çizelgeleri var mı? Kabloların hasarı gözleniyor mu? Her kullanımdan önce gözle yapılan kontrol ve sonucu biliniyor mu?

2-Çalışanların aletleri doğru ve güvenli kullanması ile ilgili eğitimleri var mı? Gerekli KKD sağlanmış mı, kullanılıyor mu?

3-Bu aletleri kullanmaya yetkili listesi var mı?

4-Aletlerin elektriği topraklanmış mı?

İşyeri şiddeti

Tehlike: Acil servisteki şiddet, kalabalıktan ve acil durumlarda oluşabilecek tepkilerden dolayı oluşabilir. Burada silah suç ve diğer kriminal durumlar olabilir.

Kontrol:

- 1-Güvenlik yönetim programı var mı?
- 2-Şiddet durumları ve eğilimli hastalarla ilgili personel eğitimi var mı?
- 3-Potansiyel şiddet ve şüpheli davranışlar için raporlama uygulaması var mı?

Tbc

Tehlike: Bekleme odasındaki ve tedavi alanlarındaki hastalardan tbc ve diğer bulaşıcı ajanlara maruz kalmak

Kontrol:

1-Acil servisteki potansiyel enfekte hastaları tanımlamak için erken hasta taraması ve maruziyeti önlemek için tanı testi negatif çıkana kadar hastanın izolasyonu sağlanıyor mu? (Dikkate alınacak olası enfeksiyon kriterleri: En az üç haftadır devam eden inatçı öksürük, en az iki haftadır devam eden ek semptomlar, kanlı balgam, kilo kaybı, ateş, gece terlemesi ve anoreksia)

2-Hastalara yönelik uyarılar var mı? "Öksürüyorsanız maske takabilirsiniz"

3-Çalışanların respiratör korunma programı var mı? (uygun maske ve filtre)

İşyeri stresi

Tehlike: Bütün hastane özellikle acil servis çalışanları vardiyalı çalışma, uzun süreli çalışma, yorgunluk ve duygusal kaynaklı olaylardan dolayı işyeri stresine maruz kalırlar. İşyeri stresi, çalışanların KVH, ruhsal bozukluk, işyeri yaralanmaları ve diğer sağlık problemlerine neden olmaktadır

Kontrol:

1-Erken uyarılar, baş ağrısı, uyku bozuklukları, konsantrasyon zorlukları, iş doyumunun azalması ve düşük moral olarak yakınmaları dikkate alınıyor mu?

2-İş stresi konusunda eğitim veriliyor mu?

MRSA enfeksiyonları

Tehlike: Yüksek risk grubu hastalardan-uyuşturucu bağımlısı gibi-MRSA enfeksiyonlarına maruz kalmak. Çalışan enfekte olabilir ve daha sonra diğer çalışanlara ve hastalara bulaştırmak üzere taşıyıcı olabilir.

Kontrol:

1-Konuyla ilgili veriler-bilgiler toplanıp, paylaşılıyor mu?

6. Gün: Bina bakım ve onarım

- Lejyoner hastalığı
- Tehlikeli kimyasallar
- Yangın güvenliği
- Makine güvenliği
- Yetersiz kilitleme ve etiketleme
- Elektrik çarpması
- Civa dökülmesi
- Asbest maruziyeti
- Kaynak buharı

Lejyoner hastalığı

Tehlike: Ella bakterisi var olan aerosolü soluyan çalışanların hastalığa maruz kalmaları

Kontrol:

1-Potansiyel Lejyoner hastalığını çalışma alanlarında değerlendirecek endüstri hijyenisti var mı?

2- Hastalığı tanımada ve olası su kaynaklarını tanımak için araştırma prosedürlerini içeren kontrol stratejisi için bilgi sağlayacak kaynak var mı?

Tehlikeli kimyasallar

Tehlike: Temizleme ve bakım işlerinde çalışan çalışanların tehlikeli kimyasallara maruz kalması

Kontrol:

Sabunlar, dezenfektanlar ve böcek ilaçlamalarında kullanılan kimyasallar dahil bütün tehlikeli kimyasalların 'tehlikeli' olarak ismi ve özellikleri ile etiketlenmesi sağlanmış mı?

Yangın

Tehlike: Isı yayan aletler, tutuşucu yanıcı kimyasalların yanlış depolanması ve elektrik bağlantı sorunları

Kontrol:

1-Doğru kimyasal depolama sistemi biliniyor mu ve uygulanıyor mu?

2-Elektrik izolasyonu bakımı yapılıyor mu?

Etiketleme/kilitleme

Tehlike: Makinelerin bakımı veya işleyişi sırasında beklenmedik tehlikeli bir enerjinin ortaya çıkması ile çalışanlarda oluşabilecek yaralanmalar

Kontrol:

1-Makine veya aletin bakımı ve işe başlaması yapılmadan önce kapatılması ve enerji kaynaklarının kesilmesi ve etiketlenmesi sistemi uygulanıyor mu?

7. Gün: Temizlik

- Kontamine olmuş çevre
- Uygun olmayan dezenfektanlar
- Kontamine malzeme
- Kontamine çamaşır
- Kesici/delici aletler
- Kimyasallar
- Lateks allerjisi
- Kayma ve düşmeler

Kontamine olmuş çevre

Tehlike: Kirlenmiş çalışma ortamında çalışanların kan veya diğer yollarla potansiyel bulaşıcılardan enfekte olmaları

Kontrol:

1-Dezenfeksiyon ve temizleme yöntemleri için uygun yazılı bir program var mı, uygulanıyor mu?

2-Ortamlar uygun ve onaylanmış dezenfektanlarla mı temizleniyor?

Kontamine malzeme

Tehlike: Cam eşyalardan, tekrar kullanılan kaplardan, koruyucu kapaklardan, alet ve çalışma yüzeylerinden kan yolu ve diğer potansiyel bulaşıcı maddelerden bulaşması

Kontrol:

1-Plastik paketler, alüminyum folyo veya diğer koruyucu malzemeler kirlendiği zaman olabildiğince hızlı atılıyor ve yenisi ile değiştiriliyor mu?

Kesici/delici aletler

Tehlike: Atılmayıp, yatakta bırakılan-unutulan iğnelerin çamaşırlarla toplanıp çamaşırhaneye götürülmesi sırasında yaralanma

Kontrol:

Çalışanlar iğne ve kapları nasıl tutacağı ve atacağı konusunda eğitiliyorlar mı?

8. Gün: Yoğun bakım ünitesi

- Kanla bulaşan patojenler
- Çalışma ortamı
- Kayma ve düşmeler
- Lateks alerjisi
- Malzeme tehlikeleri
- İşyeri şiddeti
- İşyeri stresi
- MRSA enfeksiyonları

Kanla bulaşan patojenler

Tehlike: Yoğun bakım ünitesi çalışanları kan ve enfekte atık materyalle temas riskinin yüksek olmasından dolayı kanla bulaşan hastalıklara yakalanma olasılığı vardır.

Kontrol:

1-Ortamın havalandırma yeterli ve uygun biçimde yapılmakta mıdır?

2-Çalışanların maruziyeti, elimine edilmesi, izole edilmesine yönelik YBÜ'nin temas kontrol planı var mıdır?

3-Çalışanlar kan ve/veya ürünlerinin maruziyet olasılığının olduğu her durumda KKE kullanmakta mıdır?

4-Çalışanlar kontamine iğne ve benzeri kesici-delici aletleri kullanımını takiben derhal koruma kutularına (sharp-box) atıyorlar mı?

5-Tüm kan ve potansiyel enfekte vücut sıvıları enfekte uygulamasına uygun davranılmakta mıdır?

Çalışma ortamı

Tehlike: YBÜ, özellikle de neonatal YBÜ oda tarzında dizayn edilmemiş olabilir. Bu çalışanların aerosolize kimyasallara ve X-ışınlarına maruziyetine yolaçar.

Kontrol:

1-Tüm odaların yeterli havalandırması var mıdır? Eğer resirkülasyon gerekiyorsa uygun filtreler kullanılmakta mıdır?

2-Eğer oda tarzında bir yapı yoksa X-ışını/UV kullanımı gibi bir uygulama esnasında hasta ve çalışanlar uyarılmalıdır.

3-Aerosolize kimyasalların kullanımı esnasında çalışan ve diğer hastaların maruziyeti önleniyor mu?

9. Gün: Laboratuvarlar

- Kanla bulaşan patojenler
- Tbc
- Tehlikeli kimyasallar
- Formaldehid maruziyeti
- Toluene, Ksilen veya akril amid maruziyeti
- İğne batması ve kesici travmaları
- Davranış alışkanlıkları
- Mühendislik kontrolleri
- Morg
- Lateks alerjisi
- Düşme ve kayma
- Ergonomi

Kanla bulaşan patojenler

Tehlike: Kan kaynaklı patojenler HBV, HCV ve HIV virüslerini kapsar fakat bunlar ile sınırlı değildir. Hepatit B kurumuş kan örneklerinde birkaç gün yaşayabilir. Laboratuvar çalışanlarının kan veya diğer kanlı sıvılar gibi kontamine laboratuvar örneklerini ellerken kan kaynaklı patojenlere maruz kalması.

Kontrol:

1-Kan kaynaklı Patojenler Standardı oluşturuldu mu?

2-Kan veya balgamlı zarlara, diğer potansiyel bulaşıcı malzemelerin olduğu yerlerde uygun KKE kullanılıyor mu?

3-Kan veya diğer potansiyel bulaşıcı malzeme ile uğraşan tüm çalışanlara bir doktorun gözetiminde Hepatit B aşısı uygulanıyor mu?

4-Atık malzemeler bilinen etkili metod ile dekontamine ediliyor mu?

5-HIV veya HBV virüsü ile ilgili işleri yaparken laboratuvar kapıları kapalı tutuluyor mu?

6-Çalışma alanına giriş sadece yetkili personel ile sınırlandırılıyor mu?

7-Çalışma alanları binanın içindeki kontrolsüz gidiş-gelişlerin olduğu yerlere açılan alanlardan ayrı mı?

8-Çalışma alanındaki kapılar, duvarlar, yerler kolay temizlenebilmesi için suya dayanıklı mı?

9-Çalışma alanında potansiyel bulaşıcı malzeme veya hayvan olduğu zaman bütün giriş izni olan kapılarda tehlike işareti olan evrensel biyotehlike sembolleri var mı?

10-Potansiyel bulaşıcı maddeler ile yapılan bütün aktiviteler biyolojik güvenlik kabinlerinde veya diğer fiziksel koşulların uygun olacağı modüllerde yapılıyor mu?

11-Biyolojik kabinler sertifikalı mı ve amaca uygun mu?

12-Çalışma alanı içinde lavabo, göz ve tam vücut yıkama mekanizması var mı?

Tbc

Tehlike: Tbc'li örneklerle çalışma sırasında hastalığa maruz kalabilirler.

Kontrol:

1-Biyogüvenlik düzeyi 2+ veya 3 mü?

2-Biyolojik güvenlik kabinleri amaca uygun mu?

Tehlikeli kimyasallar

Tehlike: Laboratuvar kimyasallarına maruz kalmak.

Kontrol:

1-Tüm kimyasalların MGBF var mı, ulaşıyor mu?

2-Uygun KKD kullanılıyor mu?

Formaldehid maruziyeti

Tehlike: Fiksator olarak kullanılmakta ve akut ve kronik önemli sağlık etkilerine ek olarak karsinogen şüphesi bulunmaktadır.

Kontrol:

1-Uygun KKD kullanılıyor mu?

2-Daha az tehlikeli olan kimyasalların aranması çalışması var mı?

Toluen, ksilen veya akril amid maruziyeti

Tehlike: Fiksator ya da separatör olarak kullanılmaktadır; akut ve kronik önemli sağlık etkileri bulunmaktadır.

Kontrol:

1-Tehlike iletişim sisteminin gereksinimlerini yerine getirecek bir program var mı? (Çalışanların eğitimini sağlamak, etiket uyarıları ve MGBF'na ulaşma)

İğne batması ve kesici travmalar

Tehlike: Tüpler, keskin, sivri cisimler ve kırılmalar sonucu kanla bulaşan hastalıklara maruz kalmak.

Kontrol:

1-Mühendislik ve iş pratiği eğitimi ve kontrolleri yapılıyor mu? (Cam olmayan tüpler, kırılmayan camlar kullanmak, iki adet eldiven kullanmak)

10. Gün: Çamaşırhane

- Kontamine çamaşır
- Kişisel koruyucu ekipmanlar
- Kesici alet tehlikesi
- Tehlikeli kimyasallar
- Lateks allerjisi
- Gürültü maruziyeti
- Isı stresi
- Kaldırma tehlikeleri
- Yangın tehlikesi
- Kayma ve düşmeler

Kontamine çamaşır

Tehlike: İnce uçlu-sivri malzemeler bulunabilen ve kan veya diğer potansiyel bulaşıcı malzemelerin uygunsuz şekilde ellemesi, sınıflandırılması sırasında kan veya diğer potansiyel bulaşıcı maddelerin bulaşması

Kontrol:

1-Kirli çamaşır olabildiğince az sallayarak kaldırmak gibi bu konuda çalışma pratikleri eğitimi veriliyor mu?
2-Uygun kişisel koruyucu ekipman kullanılıyor mu?

Tehlikeli kimyasallar

Tehlike: Çamaşırhanede veya hastane odalarında yıkama işleminde kullanılan tehlikeli temizleme kimyasallarına maruz kalınması, sabun ve deterjanlara bağlı alerjik reaksiyonlara ve deri hastalıklarına neden olabilir.

Kontrol:

Çalışanlar için yazılı-uyarıcı dökümanlar -MSDS- var mı?

Gürültü kirliliği

Tehlike: Çamaşırhane alanındaki yüksek sesli makinalar işitme kayıplarına, kan basıncı seviyesinin değişmesine neden olabilir.

Kontrol:

1-Gürültü kirliliğinin neden olduğu tehlikelere işaret

eden ve uygun kişisel koruyucu ekipmanı sağlayan bir sağlık ve güvenlik programı var mı?

Isı şiddeti:

Tehlike: Yüksek ısıya maruz kalmak ısı yorgunluğuna ve ısı çarpılmasına neden olur.

Kontrol:

1-Çalışanlara ısı ile ilişkili hastalıkların erken tanısı ve ilk yardım bilgileri konusunda eğitim veriliyor mu?

Kaldırma tehlikeleri

Tehlike: Islak, ağır çamaşırıkları kaldırmak, itmek, ulaşmaya çalışmak iş ile bağlantılı kas sistemi bozukluklarına yol açabilir.

Kontrol:

1-Omuz yüksekliğinin üstünden kaldırmaya/ ulaşmaya çalışmamak, kaldırılacak malzemeyi vücuda yakın kaldırmak, kaldırılacak malzemenin ağırlığını belirlemek gibi uygun kaldırma tekniklerini kullanma eğitimi veriliyor mu?

11. Gün: Eczane

- Tehlike iletişim standartları
- Tehlikeli ilaçların hazırlanması
- Kullanım alışkanlıkları
- Tehlikeli ilaçların kullanımı
- Tehlikeli ilaçlar ile bakım
- Tehlikeli ilaçların atılması
- Tehlikeli ilaçların saklanması
- Lateks allerjisi
- Ergonomi
- İşyeri şiddeti

Tehlike iletişim standartı

Tehlike: Tehlikeli kimyasalları ve ilaçları kullanan eğitimsiz ve bilgisiz çalışanların maruz kalabileceği tehlikeler-ilaçların ağız veya deriye temas etmesi

Kontrol:

1-Çalışanların sağlığı için tehlike oluşturacak ilaçları da kapsayan bir program var mı?

2-Göz ve yüz için koruyucu ekipmanın ve eldivenlerin düzenli değiştirilerek kullanılması programı var mı?

İlaç verme, depolama ve atılma sırasındaki işlemler

Tehlike: Aerosollu ilaçları da kapsayan (Ribavirin gibi) ilaçların verilmesi sırasında maruz kalınması Dışkı yüksek yoğunlukta tehlikeli ilaçları kapsayabilir

Kontrol:

1-Lateks eldiven, uygun iş güvenliği gözlüğü kullanılıyor mu?

2-Her kullanımdan sonra eldivenler imha ediliyor mu?

3-Atık maddelerin bulunduğu kapların etiketleniyor mu?

4-Depolanma alanına sadece yetkili personelin girmesi sağlanmış mı?

12. Gün: Ameliyathane

- Atık anestetik gazlar
- Kanla bulaşan patojenler

- Lateks alerjisi
- Sıkıştırılmış gazlar
- Durağan postür
- Lazer dumanı
- Lazer tehlikeleri
- Tehlikeli kimyasallar
- Malzeme tehlikeleri
- Kayma ve düşmeler

Atık anestetik gazlar

Kontrol:

1-Atık anestetik gaz maruziyetinin hastalara anestezi verilmesi sırasında kötü çalışma pratikleri, sızma, kötü gaz hattı konektörleri, makinelerin uygunsuz veya yetersiz bakımı ve/veya iyileşme sırasında hasta solunumu (exhalasyonu) ile oluştuğu eğitimi veriliyor mu?

2-Ameliyathanede, uygun anestetik gazları toplayıcı sistem kullanılıyor mu? Atık gazları toplama, tasfiye etme, çalışma sırasında sızıntıyı doğrulama ve tespit etme mekanizmaları var mı?

3-Operasyon odasındaki atık anestetik gaz konsantrasyonunu minimize etmek için önerilen birim zamandaki ortam havasını değiştirme sayısına uyuluyor mu?

4-İçerdeki havayı süzüp tekrar içeriye mi veriliyor, yoksa taze hava mı kullanılıyor?

5-Özellikle hasta başı ve yakın çevresinde çalışan yardımcı personelin solunum alanınının peak gaz seviyelerinin periyodik izlemi yapılıyor mu?

6-Atık anestetik gaz maruziyet düzeylerini minimumda tutmak için kullanılan ventilasyon sisteminin bakım programı uygulanıyor mu?

7-Anestezi makinelerinin kullanımda olmadığı zaman vaporizerlerini kapalı tutuluyor mu?

8-En az 4 ayda bir anestezi makinelerinin bakımı yapılıyor mu?

9-"İyi çalışma pratiği" gereği günlük kullanılan anestezi aletleri tüpler, konektörler düzenli olarak temizleniyor mu?

10- Gazın normal bir operasyon sırasında sızıntısının 100ml/dk.'dan az olması gerektiği biliniyor mu?

Kanla bulaşan patojenler

Tehlike: Hayatı tehdit eden HBV, HCV ve HIV gibi kanla bulaşan patojenlere maruz kalmak.

Kontrol:

1-Yönetim, gerekli koruyucu ekipmanın kullanılmasını sağlıyor mu?

2-Kontamine iğne ve diğer kesici aletlerin hemen atılması veya uygun kaplara konması sağlanıyor mu?

3-Maruziyet kontrol planı var mı?

4-Bütün kan ve diğer potansiyel bulaşıcı vücut sıvılarına, enfekte olmuş gibi davranmak ve bu malzemeler ile temastan kaçınırken uygun önlemleri alınıyor mu?

5-Bu kazaların raporlanması yapılıyor mu ?

Lateks alerjisi

Tehlike: Eldiven, kateter, tüp gibi lateks içeren ürünleri kullananlarda lateks alerjisinin gelişmesi

Kontrol:

1-Alerjisi olan çalışanların uygun eldiven -hipoalerjik, pudrasız- kullanması sağlanıyor mu?

2-Lateksin olmadığı çalışma ortamı sağlamayı, lateks olmayan eldiven ve diğer lateksiz ürünleri kullanmayı eğer lateks kullanılmak zorundaysa pudrasız eldivenler seçmeyi kapsayan "İyi çalışma uygulaması" hedefleniyor mu?

Sıkıştırılmış gazlar

Tehlike: Yangın, patlama ve sıkıştırılmış gazların toksisitesi.

Kontrol:

Sıkıştırılmış gazlar, Hidrojen, Oksijen ve Nitroz oksit standartları, MGBF eğitimleri yapılıyor mu?

Durağan postür

Tehlike: Çalışanların uzun cerrahi prosedürlerde kas yorgunluğuna bel, boyun gibi eklem sorunlarına ve kan dolaşımının bozulmasına neden olacak bir pozisyonda uzun süreli durmaları.

Kontrol:

1-Kullanımlarının olası olduğu yerde destekleyici aletler kullanılıyor mu? (örn: ayak değiştirerek pozisyonlarına sürekli devam edebilecekleri bir ayak düzeneği)

2-Tabanı ve destekleri iyi ayakkabı kullanımı sağlanmış mı?

3-Çalışma alanları için boy ayarlı düzenekler kullanılıyor mu?

Lazer dumanı

Tehlike: Lazer veya elektrocerrahi kullanılan operasyonlar sırasında dokudaki termal yıkım yan ürün olarak toksik gazları içeren duman oluşturur.Yüksek yoğunlukta göz ve üst solunum yolu irritasyonlarına neden olur ve cerrah için görsel problemler oluşturur.Dumanın kötü bir kokusu ve mutajenik potansiyeli vardır.

Kontrol:

1-Taşınabilir duman toplayıcı ve oda emici sistemleri var mı?

2-Uygulamada duman toplayıcı ve emici sistemin boru ağzını yukarıda tanımlanan kontaminasyonu önleyecek yakınlıkta tutulması sağlanıyor mu?

Lazer tehlikeleri

Tehlike: Dokuların kesilmesi ve yakılması sırasında operasyon odasında kullanılan lazerlere çalışanların maruz kalması. Işın oluşturmak için kullanılan yüksek elektrik enerjisi potansiyel şok tehlikesidir Direk ışın maruziyeti deride yanmalara ve gözde körlük ile sonuçlanabilir.

Kontrol:

1- Lazer ameliyatı sırasında odada bulunan personel, lazerin dalga boyu dikkate alınarak kornea, konjunktiva ve diğer göz dokularını korumak için gogle tipi takıyor mu?

2-Lazere maruz kalınabilecek yerlere uyarıcı işaretler asılı mı?

3-Lazer sisteminin bakım ve servisi üretici firmanın

kullanım kılavuzuna göre yapıyor mu ve etiketleme kilitleme standartlarının gereksinimlerini karşılıyor mu?

4-Lazerle operasyon odaların kapıları, odaya biri girdiği zaman lazer sistemini kapatacak şekilde güvenli iç kilitleri var mı?

5-Bütün pencereler kapalı veya siyaha boyanmış mı?

6-Deri hasarlanmasını oluşturacak bir potansiyel varsa (belli dalga boyulu UV lazerler için) deri koruyucuları ve kremleri sağlıyor mu?

Tehlikeli Kimyasallar

Tehlike: Ameliyat alanında bulunan ve kullanılan kimyasallara (soğuk sterilizasyon makinelerinde kullanılan parasetik asit veya ortopedik ameliyatlarda kemik protezini sağlamlaştırmak için kullanılan Metil Metakrilat (MMA gibi) maruz kalmak. Maruziyet genellikle karıştırma, hazırlama ve ameliyat odasında oluşur.

Kontrol:

1-MMA'yı sadece kapalı sistemlerde karıştırılıyor mu, çalışanlar etiketlerin üstündeki uyarıları ve kılavuzları okumaları ve takip etmeleri, uymaları sağlıyor mu?

2-Malzeme güvenlik formlarının güvenli taşıma, depolama, tehlikeli kimyasalları atılması ve uyarılar konusundaki eğitim veriliyor mu?

3-Yönetim tehlikeli olmayan, ya da daha az tehlikeli diğer ürünleri ve dezenfektanları kullanma imkanlarını değerlendiriyor mu?

Malzeme tehlikeleri

Tehlike: Yetersiz bakımdan veya uygunsuz eğitilmiş çalışanlar dolayı yanık veya şok oluşması (örn: otoklav, defibrilatör)

Kontrol:

1-Aletlerin rutin izlem çizelgeleri var mı? Kabloların hasarı gözleniyor mu? Her kullanımdan önce gözle yapılan kontrol ve sonucu biliniyor mu?

2-Çalışanların aletleri doğru ve güvenli kullanması ile ilgili eğitimleri var mı? Gerekli KKD sağlanmış mı, kullanılıyor mu?

3-Bu aletleri kullanmaya yetkili listesi var mı?

4-Aletlerin elektriği topraklanmış mı?

Kayma, takılma ve düşmeler

Tehlike: Ortalıktaki kablolar, yere dökülen her türlü malzeme ya da insan kaynaklı ürün nedeniyle düşme ve kaymanın olması

Kontrol:

1-Yerler temiz ve düzenli mi?

2-Koridorlar geçişler için uygun mu?

13. Gün: Sağlık alanında diğer tehlikeler (sağlık personeli)

- Kanla bulaşan patojenler
- HIV, HIB, HCV
- Elektrik
- Ergonomi
- Yangın tehlikeleri
- Gluteraldehid
- Tehlikeli kimyasallar

- Enfeksiyon
- MRSA
- Lateks allerjisi
- Lejyoner hastalığı
- İğne batmaları
- Gürültü
- Cıva
- Uygunsuz KKE
- Kayma ve düşmeler
- Stres
- Tbc
- Evrensel önlemlerin yokluğu
- İşyerinde şiddet

14.Gün: Sağlık alanında diğer tehlikeler (sağlık dışı personel)

- Asbest maruziyeti
- Yanık ve kesikler
- Karbonsuz kağıt
- Sıkıştırılmış gazlar
- Kontamine çevre
- Kontamine malzeme
- ETO
- Gıda ilişkili hastalıklar
- Formaldehit maruziyeti
- Isı stresi
- Kontamine gıda tepsileri
- Lazer tehlikeleri
- Yetersiz kilitleme ve etiketleme
- Methicillin Resistant Staph Aureus (MRSA)
- Kas-iskelet hastalıkları-PC istasyonları
- Laser dumanı
- Kısıtlı çalışma alanı
- Radyasyon maruziyeti
- Atık anestetik gazlar

15. Gün: Ambulans, ulaşım

- Malzeme zararları
- Gürültü
- Ergonomi
- Yakıt zararları

İyi yapılandırılmış ve "işleyen" bir işçi sağlığı iş güvenliği kurulu olan ve yine proaktif yaklaşımların yanı sıra reaktif olarak iş kazalarını ve meslek hastalıklarını değerlendirebilen bir risk değerlendirme ekiplerine sahip olabilen sağlık kuruluşlarında iş güvenliği kuralları oluşturabilmek, oluşturulan kuralların işleyip-işlemediğini denetleyebilmek ve yine demokratikleştirebildiği ve katılımı sağlayabildiği ölçüde de yaptırımlar uygulayabilmek olasıdır. Belki de verilecek en zor karar, sorulacak en zor soru, nereden başlamalı?? Nasıl başlamalı?? Kimlerle başlamalı?? Hangi yöntemlerle başlamalı?? Nasıl devam etmeli?? olacaktır. Bu sorulara bir yanıt olması umuduyla yarı teknik ama hedefler ve muratlar düşünüldüğünde, sağlık çalışanlarının gündelik hayatlarına müdahale edebilecek araçları tartışmaya çalıştık. Kullanılacak yöntemler mutlaka çoğaltılabilir, buradan başlamak ta mümkündür.